

	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	SCI 101, Yer kürəsi və Fəza, 6 AKTS	
	Departament	Coğrafiya və Ətraf mühit	
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2023/2024-cü tədris ilinin yaz semestri	
	Fənni tədris edən müəllim(lər)	Məmmədli Elvira Vasif qızı	
	E-mail:	elvira.mammadli@khazar.org	
	Telefon:	+994558552030	
	Mühazirə otağı / Cədvəl		
	Konsultasiya vaxtı		
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Seçmə		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<ol style="list-style-type: none"> McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition). 2014. F.İmanov, V.Məmmədov, İ.Abdullayev. Hidrologiya. Bakı, 2014 C.M.Quluzadə, Günəş fizikası, 2012 C.M.Quluzadə. Klassik Astronomiya. Bakı, 2007. Qərib Məmmədov. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları. 2007. Məmmədov Qərib, Mahmud Xəlil. Ekologiya, ətraf mühit və insan. Bakı elm, 2006 Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004. Л.П.Шубаев. Общее землеведение. 1977. (o cümlədən Azərbaycanca tərcüməsi). https://solarsystem.nasa.gov/solar-system/our-solar-system/overview/ Müəllimin əlavə elektron mühazirə materialları. 		
Tədris metodları	Mühazirə		x
	Qrup müzakirəsi		x
	Fərdi tapşırıqlar		x
Qiymətləndirmə:	Komponentləri	Tarix	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Noyabr ayında	30
	Davamiyyət	Semestr müddətində	5
	Aktivlik	Semestr müddətində	5
	Quiz	Semestr müddətində	10
	Tapşırıq	Semestr müddətində	10
	Final imtahanı	Yanvar ayında	40
Yekun		100	
Kursun təsviri	<p>“Yer kürəsi və Fəza” kursu tədris olunarkən tələbələrə Yer planetinin Günəş sistemində mövqeyi və onun fiziki-coğrafi nəticələrinə, coğrafi təbəqənin əsas qanunauyğunluqları, təbiətdə baş verən təbii hadisə və proseslərin meydana gəlmə səbəblərinin inkişaf mexanizminə, onların ərazi üzrə paylanma qanunauyğunluqlarına, ətraf mühitin mühafizəsinin mümkün yollarına dair</p>		

	məsələlər izah və şərh ediləcəkdir. Kursun tədrisi Azərbaycan dilindədir, onun tədrisi zamanı müxtəlif ədəbiyyat materiallarından, internet resurslardan, həmçinin ən son statistik göstəricilərdən istifadə ediləcəkdir.		
Kursun məqsədləri	"Yer kürəsi və Fəza" fənninin tədrisinin əsas məqsədi ali məktəblərin humanitar fakültə və ixtisaslarında təhsil alan tələbələri Qalaktika, planetlər və Yer kürəsində gedən proseslər haqqında əsas anlayışlarla tanış etməkdir.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Semestrin sonunda tələbələr aşağıdakıları bacaracaqlar: 1. Yer və Kainat haqqında indiyədək malik olduqları biliklərini genişləndirmiş olacaqlar, Yer planetinin təbiəti haqqında geniş biliklər əldə edəcəklər. 2. Materiklər, okeanlar, çaylar, göllər və s. barədə məlumat əldə edəcəklər. 3. Günəş sistemi, Planetlər, Ay və onun hərəkət mexanizmlərini öyrənmiş olacaqlar. 4. Atmosfer, litosfer, hidrosfer, biosfer haqqında biliklər əldə edəcəklər. 5. Yer hərəkətinin nəticələrinə dair sadə hesablamalar aparıb, iri relyef formalarını kontur xəritədə qeyd edəcəklər.		
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Tədrisin keyfiyyətini təmin etmək məqsədilə mümkün qədər illüstrativ materiallara (online xəritələrə, qrafik təsvirlərə və diaqramlara) geniş yer ayrılmışdır. Tələbənin dərstdə iştirak etməməsi onun "Davamiyyət" balına yazılır (maksimum 5 bal). Hər 2-ci qaib tələbənin 1 balını silmiş olur. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, bir neçə keçirilən dərs şifahi olaraq hər tələbədən soruşulur və cavabın keyfiyyətinə görə 5 ballıq şkala ilə qiymətləndirilir. Semestr ərzində alınan balların həcmindən orta bal çıxarılacaq. Tələbənin özünü dərstdə diqqətli aparması, nizam-intizamı pozmaması, başqasına dərsi dinləməyə mane olmaması tələb olunur. Tələbə tərəfindən belə hallar təkrarlanarsa, onun "aktivlik" balından çıxılır. Quiz 10 balla qiymətləndiriləcək. Quiz sualları test formasında veriləcək. Semestr ərzində 2 dəfə quiz olacaq. Hər biri 5 bal olmaqla. Cəmi 10 bal. Tapşırıqlar hər bir tələbəyə fərdi verilir və maksimum 10 balla qiymətləndirilir. Qiymətləndirilmə meyarları bunlardır: 1. Mövzunun tam əhatə olunması (3 bal) 2. Ən son, çox köhnə olmayan materiallardan istifadə (2 bal) 3. Alınan nəticələrin konkret və elmi baxımdan məntiqli olması (3 bal) 4. Verilən suallara cavabların verilə bilməsi (2 bal) Tapşırıqları təhvil tarixindən gec təqdim etmiş tələbə avtomatik olaraq 1-2 bal itirmiş olur. Aralıq və final imtahanları yazılı açıq sual və test formasında olacaq		
Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslük
1		Fənnin məqsəd və vəzifələri. Yerşünaslıq və Astronomiya haqqında ilkin məlumat. Kainatın yaranması haqqında nəzəriyyələr.	1.C.M.Quluzadə. Klassik Astronomiya. Bakı, 2007 2. Şubayev L.P. Ümumi yerşünaslıq /tərc. ed. B.T. Abdullayev, Y. O. Osmanov; B.: Maarif, 1986

			5. https://www.youtube.com/watch?v=mK9mSJ6LOFk&t=824s –discovery chanel-Big Bang 6. Müəllimin elektron mühazirəsi № 1
2		Qalaktika, Planetlər, Göy cisimləri. Yer və digər göy cisimlərinin Günəş sistemində yeri.	1. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition) 2. Şubayev L.P. Ümumi yerşünaslıq /tərc. ed. B.T. Abdullayev, Y. O. Osmanov; B.: Maarif, 1986 3. https://www.youtube.com/watch?v=libKVRa01L8&t=45s 4. Müəllimin elektron mühazirəsi № 2
3		Günəş və onun quruluşu. Asteroidlər, Kometalar, Meteoridlər.	1. C.M.Quluzadə, Günəş fizikası, 2012 2. https://www.youtube.com/watch?v=2HoTK_Gqi2Q 3. Müəllimin elektron mühazirəsi № 3
4		Yerin Günəş sistemində mövqeyi. Yerin Günəş ətrafında və öz oxu ətrafında hərəkəti və onun coğrafi nəticələri.	1. Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004. 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 4
5		Yerin daxili quruluşu. Litosfer	1. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition) 2. Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004. 3. Müəllimin elektron mühazirəsi № 5
6		Yer səthinin relyefi. Vulkanik proseslər. Zəlzələlər.	1. Şubayev L.P. Ümumi yerşünaslıq /tərc. ed. B.T. Abdullayev, Y. O. Osmanov; B.: Maarif, 1986 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 6
7		Atmosferin quruluşu, əhəmiyyəti. Hava kütlələri. Hava və iqlim.	1. Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 7
8		İqlim qurşaqları. İqlim dəyişmələri. Azərbaycanın iqlimi	1. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation (11th Edition) 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 8
Aralıq imtahanı			
9		Hidrosfer, əhəmiyyəti. Su ehtiyatları.	1. F.İmanov, V.Məmmədov, İ.Abdullayev. Hidrologiya. Bakı, 2014 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 9
10		Dünya okeanı və onun hissələri. Okeanda suyun hərəkəti.	1. McKnight's Physical Geography: A Landscape Appreciation 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 10

11		Quru suları. Çaylar, göllər və buzlaqlar	1. F.İmanov, V.Məmmədov, İ.Abdullayev. Hidrologiya. Bakı, 2014 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 11
12		Materiklər: Afrika, Antraktida, Avstraliya və okeaniya	1. Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004. 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 12
13		Materiklər: Avrasiya, Şm Amerika, C.Amerika	1. Zakir Eminov. Coğrafiya. Bakı, 2004. 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 13
14		Biosfer. Torpaq və onu əmələ gətirən amillər. Coğrafi təbəqə	1. Qərib Məmmədov. Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 14
15		Təbii zonalar, Müasir ekoloji problemlər	1. Məmmədov Qərib, Mahmud Xəlil. Ekologiya, ətraf mühit və insan. Bakı elm, 2006 2. Müəllimin elektron mühazirəsi № 15
Final imtahanı			

Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən xəbər veriləcək.